

Meldcode (Vermoeden van) Huiselijk geweld bij deelnemers zorgboerderij THuisman

De zorgboerderij is verantwoordelijk voor een goede kwaliteit van begeleiding en zorg aan cliënten. Deze verantwoordelijkheid is zeker ook aan de orde in geval van cliënten die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld. Het behoort tot de professionele norm om melding te doen bij Veilig Thuis als er vermoedens zijn van acute en structurele onveiligheid.

Doel van de meldcode huiselijk geweld:

Van de medewerkers van de zorgboerderij wordt verwacht dat zij attent zijn op signalen van (mogelijk) huiselijk geweld en weten hoe te handelen volgens het 5-stappenplan van de meldcode.

De meldcode is bij iedere medewerker bekend. Wanneer de meldcode gebruikt wordt zal er achteraf een evaluatie plaatsvinden m.b.t. het gebruik van de meldcode. Hierdoor kan geleerd worden van de situatie en de manier van handelen (welke stappen zijn gevolgd en waren dit de juiste stappen?).

Begrippen:

- ***Huiselijk geweld***
Huiselijk geweld is geweld gepleegd door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer. De huiselijke kring betekent: partners, ex-partners, gezinsleden, familieleden en huisvrienden. Vormen van huiselijk geweld zijn ouderenmishandeling (waaronder ook financiële uitbuiting en verwaarlozing), eer gerelateerd geweld (zoals eerwraak, genitale verminking (vrouwenbesnijdenis) of huwelijksdwang), oudermishandeling of (ex-)partnergeweld (waaronder ook stalken).
- ***Cliënt (de persoon die begeleiding ontvangt van de zorgboerderij)***
De cliënt is het vermoedelijk slachtoffer, de pleger of getuige van huiselijk geweld waarmee de begeleider beroepsmatig in contact staat.
- ***Huiselijk geweld door begeleiders***
Huiselijk geweld door begeleiders valt niet onder deze meldcode. Als er (vermoedelijk) sprake is van geweld door begeleiders dan dient direct de leidinggevende en/of de inspectie van gezondheidszorg ingeschakeld te worden.
- ***Dierenmishandeling***
Dierenmishandeling valt niet onder deze meldcode. Als er (vermoedelijk) sprake is van dierenmishandeling dan kan dit gemeld worden bij het meldnummer 144.

Belangrijk:

- Het gaat bij de begrippen van huiselijk geweld om de relatie tussen pleger en slachtoffer en niet om de locatie waar het geweld plaats vindt.
- De cliënt van de zorgboerderij zal niet altijd het slachtoffer zijn van het huiselijk geweld. De cliënt kan ook als vermoedelijke pleger, of als getuige, bij het huiselijk geweld betrokken zijn. Ook in dat geval zijn de stappen van de meldcode van toepassing.
- De stappen die in de meldcode worden beschreven zijn in een bepaalde volgorde, maar deze volgorde is niet dwingend. Het is de bedoeling dat alle stappen overwogen worden voordat er besloten wordt om een melding te doen. Ook kan het zijn dat stappen soms twee of drie keer moeten worden gezet.
- Bij het doen van een melding zal er eerst toestemming gevraagd moeten worden aan de cliënt of vertegenwoordiger. Wordt er geen toestemming verleend of zijn de omstandigheden zo dat er bewust gekozen wordt om de melding niet te bespreken met de cliënt of vertegenwoordiger dan kan er ook zonder toestemming een melding worden gedaan. Dit betekent dat het beroepsgeheim doorbroken wordt in het kader van meldplicht. Hier dient echter wel een gegronde reden voor opgegeven te worden.

Taken en verantwoordelijkheden:

Wie:	Verantwoordelijk voor:
Zorgboer(in)	<ul style="list-style-type: none"> - het inlichten en bijscholen van begeleiders ten aanzien van de meldcode - Zorgen voor de mogelijkheid tot collegiale consultatie (zowel persoonlijk, in het werkoverleg als extern) - Ondersteunen van begeleiders in de vorm van overleg en coaching - Signaleren van huiselijk geweld - Vastleggen van signalen en de bron daarvan - Inbrengen van de casus in het werkoverleg - Voeren van gesprekken met cliënten (stap 3 en stap 5) - Beslissen over zelf hulp organiseren of een melding doen (stap 5) - Doen van de melding 'Veilig Thuis'
Begeleider	<ul style="list-style-type: none"> - Signaleren van huiselijk geweld - Vastleggen van signalen en de bron daarvan - Inbrengen van de casus in het werkoverleg - Voeren van gesprekken met cliënten na overleg met zorgboer(in) (stap 3 en stap 5) - Zorgboer(in) adviseren over de te nemen beslissing (stap 5)
Stagiaire/Vrijwilligers	<ul style="list-style-type: none"> - Signaleren van huiselijk geweld en deze signalen melden bij begeleider of zorgboer(in).

Stappenplan

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Nadat (mogelijke) signalen van huiselijk geweld opgemerkt zijn, dienen deze signalen te worden vastgelegd en te worden bewaard in het cliëntdossier*. De begeleider die de signalen heeft opgemerkt legt de signalen vast. Als dit niet de vaste begeleider van de cliënt is, dan wordt de vaste begeleider hiervan op de hoogte gesteld.

De volgende gegevens worden vastgelegd:

- signalen die het vermoeden van huiselijk geweld bevestigen of ontcrachten;
- van elk signaal wordt vastgelegd wie de bron is van de signalen (wie heeft de signalen geconstateerd?);
- van elk signaal wordt vastgelegd of het gaat om feiten, hypothesen of vooronderstellingen;
- van elk contact over de signalen wordt een notitie gemaakt;
- het contact intern over de signalen en de stappen die worden gezet worden genoteerd met datum;
- diagnoses worden alleen vastgelegd als ze gesteld zijn door een bevoegde beroepskracht.

* Van het bewaren van de gegevens in het dossier kan worden afgeweken als de veiligheid van een van de cliënt hierdoor in het gevaar komt (i.v.m. recht op inzage in het dossier). Zie voor meer informatie hierover stap 3. Als dit aan de orde is worden de gegevens bewaard door de zorgboer(in).

Stap 2: Collega's raadplegen en advies van AMHK 'Veilig Thuis'

De tweede stap is het bespreken van de geconstateerde signalen. Bij het bespreken van de signalen gaat om:

- het delen van de feiten, hypothese of vooronderstellingen;
- het aanvullen van de signalen (bevestigend of ontcrachtend);
- het bepalen van vervolgacties en een taakverdeling met betrekking tot die signalen;
- het vastleggen van de uitkomsten van deze contacten (zie stap 1).

Er kunnen verschillende personen geraadpleegd worden. Hieronder de volgorde van raadplegen van collega's:

- bespreken van de signalen met de zorgboer(in) (als deskundig collega);
- inbrengen van de casus in het werkoverleg;
- na intern overleg indien nodig het raadplegen van derden, zoals huisarts of behandelaar;
- na intern overleg indien nodig het raadplegen van het AMHK 'Veilig Thuis'. Bel met Veilig Thuis op 0800-2000 of raadpleeg de website www.vooreenveiligthuis.nl

Stap 3: Gesprek met de cliënt

Bespreek de signalen met de cliënt. Is er ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de cliënt, raadpleeg dan een deskundige collega en/of Veilig Thuis'. Het gesprek vindt bij voorkeur plaats op de zorgboerderij en met 2 personen van de zorgboerderij.

- leg de cliënt het doel uit van het gesprek;
- beschrijf de feiten en de waarnemingen die zijn gedaan;
- vraag de cliënt om een reactie;
- kom pas na deze reactie met een interpretatie van de signalen;
- na afloop van het gesprek word een verslag van het gesprek toegevoegd aan het cliëntdossier.

**** Geen gesprek met de cliënt***

In situaties waarin de veiligheid van betrokkenen in gevaar komt, kan er worden afgezien van een gesprek met de cliënt. Bijvoorbeeld in situaties waarin:

- het risico aanwezig is dat de dader na het gesprek zich zal afreageren op het slachtoffer;
- het risico bestaat dat de cliënt het contact met de begeleiding verbreekt en uit het zicht raakt.

Stap 4: Wegen van huiselijk geweld

- Heb ik op basis van stap 1 tot en met 3 een vermoeden van huiselijk geweld?
- Heb ik een vermoeden van acute of structurele onveiligheid?

Op basis van de signalen, het advies van collega's/'Veilig Thuis' en het gesprek met de cliënt moet er een inschatting gemaakt worden van:

- het risico op huiselijk geweld;
- de aard van het geweld;
- de ernst van het geweld.

Stap 5: Beslissen: Hulp organiseren of melden; Neem twee beslissingen

1. Is melden noodzakelijk?

Melden is noodzakelijk als er sprake is van:

- Acute onveiligheid
- Structurele onveiligheid

2. Is hulp verlenen of organiseren (ook) mogelijk?

Hulp verlenen is mogelijk als:

- De professional in staat is om effectief/passende hulp te bieden of te organiseren
- De betrokkenen meewerken aan de geboden of georganiseerde hulp
- De hulp leidt tot duurzame veiligheid

Indien hulp verlenen op basis van één van deze punten niet mogelijk is, is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk.

Maak naar aanleiding van stap 4 de twee beslissingen. Om zelf hulp te organiseren of om een melding te doen. Deze beslissingen worden altijd in overleg met de zorgboer(in) genomen. De zorgboer(in) draagt de verantwoordelijkheid voor deze beslissingen.

- *Hulp organiseren*
Als het gezien de mogelijkheden, competenties, verantwoordelijkheden en de professionele grenzen mogelijk is om zelf hulp te organiseren waardoor het slachtoffer voldoende beschermt wordt tegen het risico op huiselijk geweld, kan ervoor gekozen worden geen melding te doen. In deze situatie organiseert de zorgboerderij zelf de hulp en worden de effecten van deze hulp gevolgd. Bij twijfel of als blijkt dat de ingezette hulp onvoldoende duurzaam beschermt, wordt (alsnog) een melding gedaan.
- *Melden en anonimiteit*
Wanneer de zorgboerderij niet of onvoldoende in staat is om het slachtoffer te beschermen tegen huishoudelijk geweld, dan doet de zorgboer(in) een melding bij 'Veilig Thuis' 0800-2000. 'Veilig Thuis zal vervolgens onderzoek doen om te beoordelen welke hulp noodzakelijk is en deze hulp inzetten.

Voorafgaand aan het doen van een melding:

Het algemene uitgangspunt is dat er openheid is over de melding/melder naar de cliënt en/of betrokkenen toe.

- Melden bij de cliënt/betrokkenen dat er een melding wordt gedaan en proberen om toestemming te krijgen voor het doen van de melding.
- Uitleggen waarom de melding wordt gedaan, wat het doel van de melding is;
- Vragen om een reactie;
- Bespreken van de bezwaren en proberen om alsnog toestemming te krijgen;
- Als de cliënt geen toestemming geeft, dan dient er opnieuw een afweging gemaakt te worden met betrekking tot het doen van een melding.

Bron en informatie: www.meldcode.nl